

6.SINIF 1.ÜNİTE ÖZET

ANAHTAR KAVRAMLAR

- Nübüvvet
- Risâlet
- Davet
- Tebliğ

Peygamber Farsça bir kavramdır. Bu kavram kelime olarak haber getiren, haberci, elçi anlamlarına gelmektedir.

Dinî bir kavram olarak ise Allah (c.c.) tarafından inanç esaslarını, ibadet biçimlerini, ahlak kurallarını, Rabb'imizin (c.c.) emir ve yasaklarını insanlara bildirmek, onlara iyiyi ve güzeli, doğruyu ve yanlışını açıklamakla görevlendirilmiş ve vahiyle desteklenmiş kişilere **peygamber** denir.

•Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerden bazılarının adı belirtilmekte, bir kısım peygamberlerin ise hayat hikâyeleri ve tevhit mücadeleleri hakkında bilgiler verilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerin sayısı yirmi beştir.

PEYGAMBERLER VE İLAHİ KİTAPLAR

- 1.Allah'ın elçileri: Peygamberler
- 2.Peygamberlerin özellik ve görevleri
- 3.Peygamberler insanlar için örnektir.
4. Vahiy ve gönderiliş amacı
- 5.İlahi kitaplar.
- 6.Hz. Adem
- 7.Kunut duaları ve anlamı

NEBİ VE RESUL

Resul: Allah'ın kendilerine ilahi kitap gönderdiği peygamberler.

Nebi: Allah'ın kendilerine ilahi kitap göndermediği, kendinden önce gönderilen kitabın hükümlerini devam ettiren peygamberler.

VAHİY-NÜBÜVVET-RİSALET KAVRAMLARI

Vahiy: Allah'ın peygamberlere mesaj göndermesi.

- Yüce Allah, ilk insan topluluklarından başlayarak son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar her topluma peygamber veya peygamberler görevlendirmiştir. "Andolsun ki biz, ... her millete bir peygamber gönderdik..." (Nahl suresi, 36. ayet)

Peygamberlere inanmak, İslam dininin inanç esaslarından birisidir.

Nübüvvet kavramı sözlükte; peygamberlik, nebilik, elçilik, risalet gibi anlamlara gelir. İslami bir kavram olarak ise nübüvvet, Yüce Allah'ın (c.c.) gönderdiği emir ve yasakları, vahiyleri, ilahi ilkeleri alıp insanlara dinî gerçekleri duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olan **peygamberlik** demektir.

Risalet de nübüvvetle eş anlamı olan bir kavramdır.

Kur’anda adı geçen Peygamberler:

Hız. Âdem (a.s.)	Hız. İdris (a.s.)	Hız. Nuh (a.s.)	Hız. Hud (a.s.)	Hız. Salih (a.s.)
Hız. İbrahim (a.s.)	Hız. Lut (a.s.)	Hız. İsmail (a.s.)	Hız. İshak (a.s.)	Hız. Yakub (a.s.)
Hız. Yusuf (a.s.)	Hız. Eyüp (a.s.)	Hız. Şuayb (a.s.)	Hız. Musa(a.s.)	Hız. Harun (a.s.)
Hız. Davud (a.s.)	Hız. Süleyman (a.s.)	Hız. İlyas (a.s.)	Hız. Elyesa (a.s.)	Hız. Zülkifl (a.s.)
Hız. Yunus (a.s.)	Hız. Zekeriyya (a.s.)	Hız. Yahya (a.s.)	Hız. İsa (a.s.)	Hız. Muhammed (s.a.v.)

Kur’an’da ismi geçen ancak peygamber olup olmadığı konusunda farklı görüşler ileri sürülen üç isim daha vardır. Bunlar **Üzeyr (a.s.)**, **Lokman (a.s.)** ve **Zülkarneyn**’dir (a.s.). Ayrıca **Şit (a.s.)** gibi hadislerle bildirilen peygamberler de vardır.

2-PEYGAMBERLERİN ÖZELLİK VE GÖREVLERİ

- 1. Sıdk:** “Doğru olmak” demektir. Peygamberler sözlerinde ve işlerinde doğru insanlardır. Asla yalan söylememiş, hile ve haksızlık yapmamışlardır.
- 2. Emanet:** “Güvenilir olmak” demektir. Bütün peygamberler güvenilir insanlardır. Onlar yaşadıkları toplumda sözleriyle ve davranışlarıyla insanların güvenini kazanmışlardır.
- 3. Fetanet:** “Akıllı ve zeki olmak” demektir. Peygamberler akıllı ve zeki kişilerdir. Yüce Allah’ın kendilerine verdiği bu sorumluluğu, ağır görevi yerine getirebilmeleri için çok akıllı ve zeki olmaları gerekir.
- 4. İsmet:** “Günah işlemekten kaçınmak” demektir. Peygamberler gizli ve açık her türlü kötülükten ve günahattan kaçınmışlardır.
- 5. Tebliğ:** “Açıklamak, bildirmek” demektir. Peygamberler Allah’tan aldıkları mesajları olduğu gibi, hiç değiştirmeden insanlara açıklayıp öğretmişlerdir.

Mucize: Allah’ın izniyle sadece Peygamberlerin yapabildiği olağanüstü işler, hareketler. Peygamberler insanların iman etmelerine yardımcı olmak ve onları ikna etmek amacıyla mucize göstermişlerdir.

Tevhit: Allah’ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemek, onun tek ve eşsiz olduğuna inanmak, hiçbir şeyi eş koşmadan, ibadeti sadece Allah’a (c.c.) yapmaktır.
Şirk: Allah’a (c.c.) inanmakla birlikte onunla beraber başka varlıkları da tanrı kabul etmek; zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konularında Allah’a (c.c.) başka bir varlığı denk görmektir.

Peygamberlerin Görevleri:

- » Allahü Teala’nın emirlerini ve yasaklarını bütün insanlara duyurmak (tebliğ etmek)
- » Allah’ın ayetlerini insanlara açıklayıp öğretmek
- » Yüce Allah’ı insanlara en doğru şekilde tanıtmak
- » İnsanlara inanç esaslarını ve ibadetin nasıl olacağını öğretmek
- » İnsanlara güzel örnek olmak
- » Görevlerini yaparken zorlayıcı değil müjdeleyici ve kolaylaştırıcı olma

3-PEYGAMBERLER İNSANLAR İÇİN EN GÜZEL ÖRNEKTİR.

Peygamberler insanlar arasından seçilmiştir. Çünkü vahyin muhatabı insandır ve Allah (c.c.), elçilerini insanlara göndermiştir.

Peygamberlerin görevlerinden biri de insanlara örnek olmaktır. Allah'ın (c.c.) elçileri olan peygamberler inançta, ibadette, ahlakta insanlara örnek ve önder olmuşlardır. Samimi inançlarıyla, inançları uğrunda yaptıkları mücadelelerle, Allah (c.c.) yolunda çektikleri sıkıntılarla, yaşayışlarıyla, üstün ahlaki özellikleriyle insanlara rehberlik etmişlerdir.

Bütün peygamberler, Allah'tan (c.c.) aldıkları ilahi emirleri, ilkeleri öncelikle kendi hayatlarında uygulamışlardır. Peygamberler, Allah'ın (c.c.) insanlar arasından seçtiği özel kimselerdir. Onlar, örnek alınması gereken birçok güzel özelliğe sahiptirler. Peygamberlerin ihlaslı kimseler ve Allah'ın (c.c.) seçkin kullarıdır. Kur'an-ı Kerim'de bazı peygamberlerin hayatı hakkında oldukça geniş bilgiler verilmektedir. Yüce kitabımızda kıssası anlatılan peygamberlerin hayatında, örnek alacağımız birçok önemli nokta vardır. Zaten Kur'an'da da peygamber kıssalarının anlatılış sebebinin, onların örnek alınması olduğu açıkça ifade edilmektedir.

H.z.Eyüp:

Kur'an'da anlatıldığına göre H.z. Eyüp (a.s.), çeşitli zorluk ve sıkıntılarla imtihan edilmiştir. Ancak Eyüp Peygamber (a.s.), çektiği sıkıntılar karşısında hiçbir zaman Allah'a (c.c.) isyan etmemiş, her zaman sabırlı olmuş ve Rabb'inden (c.c.) yardım dilemiştir.(4) O, İslam kültüründe sabrın sembolü olarak gösterilmiştir ve bu özelliğiyle ön plana çıkmıştır.

H.z.Yusuf:

H.z. Yusuf (a.s.) küçük yaşta kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. Mısır'a giden bir kervan tarafından kuyudan çıkarılıp köle olarak satılmıştır. Mısır vezirinin yanında çalışırken vezirin eşinin iftirasına uğramış ve haksız yere yıllarca zindanda yatmıştır. O, bütün bu zorluk ve sıkıntılara sabırla karşı koymuştur. Her zaman Allah'a (c.c.) yönelmiş, ona sığınmış ve Rabb'inden (c.c.) yardım dilemiştir. Hiçbir zaman Allah'ın (c.c.) haram kıldığı fiillere yönelmemiş, hep iffetli davranmıştır. Allah (c.c.) da bu sevgili kuluna yardım etmiştir. H.z. Yusuf (a.s.), Allah'ın (c.c.) lütfuyla peygamberlikle görevlendirilmiş, Mısır'a vezir olmuştur. Daha sonra kardeşleri ile karşılaşan H.z. Yusuf (a.s.), onlardan intikam almamıştır.

H.z.Muhammed:

Allah'ın (c.c.) gönderdiği peygamberlerin sonuncusu H.z. Muhammed'dir (s.a.v.). Kur'an'da, "Ve sen elbette yüce bir ahlak üzeresin." buyrulurak onun üstün bir ahlaka sahip olduğu belirtilir. Kur'an'da, H.z. Muhammed'in (c.c.) müminler için en güzel örnek olduğu da açıkça ifade edilir. Bu konuyla ilgili bir ayette, "Andolsun, Allah'ın Resulü'nde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır."(2) buyrulur. Peygamberimiz (s.a.v.) doğruluğu, dürüstlüğü, merhameti, adaleti, yardımseverliği vb. bütün özellikleriyle bizler için en güzel örnektir. Bu sebeple onun için İslam kültüründe "üsve-i hasene" yani "en güzel örnek" ifadesi kullanılır.

4-VAHİY VE GÖNDERİLİŞ AMACI

Vahiy: Allah'ın Peygamberlere gönderdiği mesajlara vahiy denir.

İlahi Kitap: Yüce Allah'ın Peygamberler aracılığıyla insanlara gönderdiği ve içinde Allah'ın emirlerinin, yasaklarının, mesajlarının yer aldığı kitaba ilahi kitap denir.

Suhuf: Sayfalar halinde gönderilen ilahi kitaplara suhuf denir. Yüce dinimiz İslam, sadece Kur'an-ı Kerim'e değil, Allah tarafından daha önce indirilen kutsal kitaplara da inanmamızı emretmiştir.

"Onlar sana indirilene de senden önce indirilene de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar." (Bakara suresi, 4. ayet)

Allah niçin vahiy göndermiştir:

- » İnsanların Allah'ı bilip tanımaları için
- » İnsanların dünyada ve ahirette kurtuluşa ermeleri için
- » İnsanların yanlış inançlara yönelmemeleri için
- » İnsanların barış içinde, huzurlu, mutlu yaşamaları için
- » İnsanların güzel ahlakı öğrenerek doğru davranışlar sergilemeleri için
- » İnsanların Allah'a nasıl ibadet edeceklerini öğrenmeleri için

“Biz bu kitabı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da doğru yolu göstereyin ve rahmet olsun diye indirdik.” (Nahl suresi, 64. ayet)

5. İLAHİ KİTAPLAR

Allah'ın (c.c.) insanlara bildirdiği ilahi bilgiye **vahiy** denilmektedir. Allah'ın (c.c.) peygamberlerine indirdiği vahyin bütününe de **ilahi kitap** denilmektedir.

- **Tevrat:** Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerin kutsal kitabına verilen ad. Dört büyük kutsal kitabın ilkidir. Hz. Musa'ya (a.s.) verilmiştir.
- **Zebur:** Kur'an-ı Kerim'de Hz. Davud'a (a.s.) indirilen kutsal kitaba verilen ad. Mezmurlar adıyla da bilinir. Zebur kitabı, dört kutsal kitaptan biri olan Tevrat'tan sonra indirilmiştir.
- **İncil:** Hz. İsa'ya (a.s.) verilen ilahi kitabın Kur'an'daki adı. Kur'an-ı Kerim'de “... Onların arkasından da Meryem oğlu İsa'yı gönderdik, ona İncil'i verdik...” (Hadîd Suresi, 27. ayet.) buyrulmuştur.
- **Kur'an-ı Kerim:** İlahi kitapların sonuncusudur, son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilmiştir. Önceki peygamberlerden ve kitaplardan farklı olarak tüm insanlığa gönderilmiştir, mesajları evrenseldir.
- Kur'an-ı Kerim'de inanç esaslarından, ibadetlerden ve güzel ahlaktan bahsedilir.
- Peygamberlerin ibret verici yaşamlarından, önceki ilahi kitapların içeriğinden örnekler verilir.
- Toplumsal yaşamı düzenleyici hükümler bildirilir.
- Kur'an-ı Kerim, hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar ulaşmıştır.
- Kur'an-ı Kerim, vahiy kâtipleri tarafından yazıya geçirilmiş ve sahabenin birçoğu tarafından da ezberlenmiştir.
- Hz. Ebu Bekir'in (r.a.)* halifeliği zamanında “Mushaf” hâline getirilen Kur'an, Hz. Osman (r.a.) zamanında ise çoğaltılmıştır.
- Kur'an-ı Kerim, İslam dininin temel kaynağıdır. İlk emir de “Oku!” emridir.
- **Mushaf;** Kur'an-ı Kerim'in kitap halindeki şekline denir. Arapça bir kelime olup iki kapak arasına alınmış sayfalar anlamına gelmektedir.

6. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ÂDEM (A.S.)

İnsanlığın atası Hz. Âdem (a.s.) ve eşi, işledikleri bir hata neticesiyle cennetten ayrılmak zorunda kalmışlardı. Cennetten, imtihan meydanı olan dünyaya gönderilmişlerdi. Hz. Âdem (a.s.) yeryüzündeki tüm insanların ilk atası ve ilk peygamberdir. Kur'an-ı Kerim ve sahih hadislerle göre Allah (c.c.) Hz. Âdem'i (c.c.) topraktan yaratmıştır. Allah (c.c.) Hz. Âdem (a.s.) ve eşini cennete yerleştirmiş ve yalnızca bir ağaca yaklaşmamaları konusunda uyarılmışlardır. İblis'in vesvesesiyle hataya düşüp cennetten çıkarılmışlar ve yeryüzünde yaşam sürmeye başlamışlardır.

7. BİR DUA TANIYORUM: KUNUT DUALARI VE ANLAMLARI

Vitr namazının son rekâtında rükûdan önce yapılan duanın adıdır. Peygamberimiz (s.a.v.) değişik zamanlarda ve namazlarda kunut dualarını okumuştur. Bela, afet, musibet gibi durumlarda da okunabilir.

KUNUT DUASI-1

Okunuşu:

Allâhümme innâ nesteînüke
ve nestağfirüke ve nestehdik.
Ve nü'minü bike ve netûbü ileyk.
Ve netevkelkü aleyke
ve nüsni aleykel-hayra küllehü neşkürüke ve lâ nekfürük.
Ve nahleu ve netrükü men yefcürük.

Anlamı:

Allah'ım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamanı isteriz, razı olduğun şeylere hidayet etmeni isteriz.
Sana inanırız, sana tövbe ederiz.
Sana güveniriz. Bize verdiğin bütün nimetleri bilerek seni hayır ile överiz.
Sana şükrederiz.
Hiçbir nimetini inkâr etmez ve onları başkasından bilmeyiz.
Nimetlerini inkâr eden ve sana karşı geleni bırakırız.

KUNUT DUASI-2

Okunuşu:

Allâhümme iyyâke na'büdü
ve leke nüsallî ve nescüd.
Ve ileyke nes'â ve nahfid.
Nercû rahmeteke ve nahşâ azâbek.
İnne azâbeke bilküffâri mülhık.

Anlamı:

Allah'ım! Biz yalnız sana kulluk ederiz.
Namazı yalnız senin için kılarız, ancak sana secde ederiz.
Yalnız senin için çabalarız ve sana yaklaştıracak şeyleri kazanmaya çalışırız.
İbadetlerini sevinçle yaparız.
Rahmetinin devamını ve çoğalmasını dileriz.
Azabından korkarız, şüphesiz senin azabın kâfirlere ve inançsızlara ulaşır.

